

โรคมะเร็งกระเพาะปัสสาวะ

มะเร็งกระเพาะปัสสาวะเป็นอวัยวะที่อยู่ในอุ้งเชิงกราน ทำหน้าที่กักเก็บปัสสาวะและมีชั้นกล้ามเนื้อที่ทำให้กระเพาะปัสสาวะหดหรือขยาย

ในกรณีที่เซลล์มะเร็งอยู่เฉพาะที่บริเวณเยื่อของกระเพาะปัสสาวะ เราเรียกมะเร็งชนิดนี้ว่ามะเร็งที่ยังไม่มีการลุกลามไปยังชั้นกล้ามเนื้อ (non-muscle invasive bladder cancer or superficial bladder cancer) ซึ่งมากกว่า 75% ของผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยอยู่ในระยะนี้ ซึ่งมีอัตราการรอดชีวิตสูงมาก ส่วนในกรณีที่เซลล์มะเร็งมีการลุกลามไปยังชั้นกล้ามเนื้อตัวโรคมะเร็งจะกระจายไปยังส่วนอื่นๆ ของร่างกายมากกว่า แต่อย่างไรก็ตามผู้ป่วยในกลุ่มนี้ยังสามารถรักษาให้หายขาดได้ มะเร็งกระเพาะปัสสาวะพบได้ในผู้ชายมากกว่าผู้หญิงถึง 4 เท่าและพบในคนผิวขาวมากกว่าคนเอเชียถึง 2 เท่า

การรักษา

ขึ้นอยู่กับระยะของโรค สภาพของผู้ป่วย ซึ่งโรคนี้อัตรารอดพบเจอตั้งแต่ระยะแรกๆ ก็มักจะสามารรถรักษาให้หายขาดได้ โดยคร่าวๆ การรักษาประกอบไปด้วย

- การฉายรังสีโดยการใช้อินฟราเรดพลังงานสูงเพื่อทำลายเซลล์มะเร็ง
- การผ่าตัดอาจเป็นขั้นตอนแรกในการรักษาโดยการผ่าตัดกระเพาะปัสสาวะออกทั้งหมด ซึ่งหากผลชิ้นเนื้อพบว่ามีการลุกลามมาถึงชั้นกล้ามเนื้อ ผู้ป่วยอาจต้องได้รับการรักษาโดยการฉายรังสีหรือให้ยาเคมีบำบัดต่อไป
- การให้ยาเคมีบำบัด

ในอดีตการผ่าตัดโดยเอากระเพาะปัสสาวะออกไปเป็นหนทางเดียวในการรักษาให้หายขาด แต่ด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ของการฉายรังสี และความก้าวหน้าของยาเคมีบำบัด ทำให้เราสามารถรักษาโรคมะเร็งกระเพาะปัสสาวะให้หายขาดได้ โดยยังเก็บกระเพาะปัสสาวะไว้

อ้างอิงจาก

www.astro.org
www.rtanswers.org

การฉายรังสี

การฉายรังสีนั้นเป็นการใช้รังสีเพื่อรักษามะเร็ง โดยจะมีผลต่อเซลล์มะเร็ง โดยทำให้เซลล์ไม่สามารถแบ่งตัวได้และเมื่อเซลล์มะเร็งตาย ร่างกายจะมีการกำจัดด้วยกลไกตามธรรมชาติ เซลล์เนื้อเยื่อปกติเราก็ได้รับผลจากรังสีเช่นเดียวกัน แต่จะมีกลไกการซ่อมแซม ซึ่งกลไกนี้เซลล์มะเร็งไม่มี การฉายรังสี (external beam radiation therapy) ส่วนใหญ่มักให้ร่วมกับการให้ยาเคมีบำบัด

การใส่แร่ (internal beam radiation therapy or brachytherapy) บางครั้งอาจใช้ร่วมกับการฉายรังสี ก่อนการฉายรังสีผู้ป่วยต้องได้รับการวางแผนการฉายรังสีโดยการทำเอกซเรย์คอมพิวเตอร์ โดยจัดทำให้เหมือนเวลาฉายรังสีจริง โดยใช้อุปกรณ์ในการจัดทำทางเพื่อให้ผู้ป่วยมีความสบายมากที่สุด หลังจากนั้นรังสีแพทย์จะนำภาพเอกซเรย์คอมพิวเตอร์ประกอบกับผลชิ้นเนื้อมาวางแผนในการรักษา

การฉายรังสีแบบสามมิติเป็นการฉายรังสีที่ให้ปริมาณรังสีที่พอเหมาะกับบริเวณรอยโรค โดยให้รังสีโดนอวัยวะข้างเคียงในปริมาณน้อยที่สุด นอกจากนี้ยังมีการใช้การฉายรังสีแบบปรับความเข้ม (Intensity modulated radiation therapy or IMRT) ซึ่งการฉายรังสีแบบ IMRT นั้นยังอยู่ในช่วงกำลังศึกษาในผู้ป่วยมะเร็งกระเพาะปัสสาวะ

ระยะเวลาที่ใช้ในการฉายรังสีแต่ละวันอยู่ที่ 10-15 นาทีต่อวัน ฉายรังสีสัปดาห์ละ 5 วัน ติดต่อกันและเว้น 2 วัน โดยการฉายรังสีแต่ละวันผู้ป่วยจะไม่มีอาการเจ็บปวดใดๆ

ผลข้างเคียงของการฉายรังสี

ผลที่เกิดขึ้นแตกต่างกันไปในแต่ละราย ขึ้นอยู่กับปริมาณรังสี หรือการรักษาอื่นร่วมด้วย เช่น การให้เคมีบำบัดร่วม ผลข้างเคียงในการฉายรังสีบริเวณช่องเชิงกราน ในโรคมะเร็งกระเพาะปัสสาวะ ได้แก่

- ปัสสาวะบ่อยขึ้น รู้สึกระคายเคืองตอนปัสสาวะ
- ลำไส้แปรปรวน อาจมีลมในท้องหรือมีอาการท้องเสียได้
- อ่อนเพลีย
- ผิวหนังบริเวณที่ได้รับการฉายรังสีอาจมีสีคล้ำขึ้นเหมือนโดนแดดได้
- ขนบริเวณหัวหน่าวร่วงได้ แต่จะขึ้นได้ใหม่เมื่อหยุดการฉายรังสี แต่จะไม่มีผลต่อผม
- ผู้ป่วยบางรายอาจมีปัญหาทางด้านเพศสัมพันธ์ เช่น ผู้ป่วยหญิงอาจมีช่องคลอดแห้งลง หรือในผู้ป่วยชายอาจมีปัญหาเรื่องการแข็งตัวของอวัยวะเพศ แต่มักเป็นผลข้างเคียงแบบชั่วคราว

การปฏิบัติตัวระหว่างทำการฉายรังสี

- พักผ่อนให้เพียงพอ
- ปฏิบัติตัวตามคำแนะนำของแพทย์ หากมีข้อสงสัยควรปรึกษาแพทย์
- แจ้งให้แพทย์ทราบเสมอเกี่ยวกับยาหรืออาหารเสริมที่รับประทานอยู่
- กินอาหารที่มีประโยชน์และถูกสุขลักษณะ
- บริเวณผิวหนังที่มีการฉายรังสี ให้หลีกเลี่ยงการประคบร้อนหรือเย็น สามารถใช้โลชั่นหรือครีมทาได้ ตามคำแนะนำของแพทย์
- อานน้ำได้แต่ให้ใช้น้ำเปล่าล้างและใช้ผ้าสะอาดนุ่มซับให้แห้ง

โทรศัพท์ 02-2564100

www.chulacancer.net

Email: chulacancer@yahoo.com

 chulacancer.net

